

Conflict Courant

Editie 1
Maart 2003

VSB FONDS

Handleiding voor leerkrachten

Oorlog in Irak

De oorlog in Irak beheerst al maanden het nieuws. Nu de oorlog op 20 maart 2003 daadwerkelijk is uitgebroken, komen er allerlei vragen naar boven. Is de oorlog eigenlijk wel te rechtvaardigen? Wat zijn de gevolgen voor de regio? Wat zijn de gevolgen voor de wereldorde en hoe gaan we om met verschillen van opvatting in de klas? De antwoorden vindt u in deze eerste editie van de Conflict Courant.

De serie **Conflict Courant** belicht de achtergronden van deze conflicten in het nieuws. Hoe zijn de conflicten ontstaan? Wie zijn de actoren? Welke pogingen worden ondernomen om de conflicten op te lossen en welke partijen zijn daarbij betrokken?

De website (<http://www.cmo.nl>) van de Conflict Courant geeft onder meer historische achtergronden van een groot aantal conflicten, overzichten van hoofdrolspelers, pogingen om conflicten op te lossen of juist te voorkomen, artikelen over de rol van nationalisme en fundamentalisme, per editie aanvullende lessuggesties en de mogelijkheid om vragen te stellen aan 'deskundigen' van het CICAM (Centrum voor Internationale Conflict-Analyse en -Management) en het ECCP (Europees Centrum voor Conflict Preventie).

Wat is de
Conflict Courant?

De **Conflict Courant** helpt u bij het lesgeven over de grote mondiale conflicten.

Inhoud:

Fotokopieerbare activiteiten voor gebruik in de klas, bestemd voor leerlingen van het Studiehuis.

Inhoud van deze editie:

- * Oorlog in Irak
- * Preventieve oorlog
- * De dominotheorie van Bush
- * Het cowboy-tijdperk
- * Het nieuwe Irak
- * Oorlog in de klas
- * De gerechtvaardigde oorlog getoetst

Leerplan:

- Maatschappijleer
- * Politieke besluitvorming
 - * Massamedia

Geschiedenis/staatsinrichting

- * Internationale betrekkingen en oorlogvoering

Aardrijkskunde

- * Politiek en ruimte

Kijk voor aanvullende informatie en extra lessuggesties op internet: <http://www.cmo.nl>

ACHTERGRONDEN VAN DE OORLOG

Alle oorlogen hebben een element van onzekerheid in zich. Wie kent niet de gevleugelde uitdrukking dat de waarheid het eerste slachtoffer van de oorlog is? Het huidige conflict tussen Irak en de VS is het gevolg van vele jaren wederzijds wantrouwen en wordt gevoed door de Amerikaanse angst voor een aanval met een massavernietigingswapen, een angst die door velen gedeeld wordt.

Anderen vrezen dat de fixatie van Amerika op Irak met name voortkomt uit minder nobele politieke en economische motieven: de (vermeende) pogingen van Bush om de aandacht van economische problemen in de VS zelf af te leiden en de wens om de olievelden van Irak te beheersen.

De terroristische aanvallen op New York en Washington van 11 september 2001 hebben geleid tot een 'oorlog tegen het terrorisme'. Ofschoon de terreurgroep al Qa'ida, die haar basis in Afghanistan had, achter de aanslagen lijkt te zitten, wordt ook Irak erop aangekeken omdat het land terrorisme zou helpen verspreiden over de wereld.

Massavernietigingswapens

De belangrijkste reden die president Bush opgeeft voor de aanval op Irak ligt echter op een ander vlak. Namelijk dat Irak bezig was om massavernietigingswapens - chemische, biologische en nucleaire wapens- te ontwikkelen.

De VS en Groot-Brittannië zeggen dat Saddam Hoessein een deel van de inkomsten uit het 'olievoor-voedsel'-programma misbruikt heeft voor de ontwikkeling van massavernietigingswapens. Geld dat eigenlijk gebruikt zou moeten worden voor de aanschaf van voedsel, kleding en medicijnen voor het Irakese volk.

Irak zegt op zijn beurt dat het geenszins over programma's voor de ontwikkeling van massavernietigingswapens beschikt. Irakese politici in ballingschap hebben echter meermalen verklaard dat Saddam Hoessein, na het vertrek

van de VN-inspecteurs in 1998, op systematische wijze faciliteiten voor dergelijke programma's in het leven heeft geroepen. Er is (nog) geen enkel bewijs gevonden voor die claim. De voormalige VN-inspecteur Scott Ritter (een Amerikaan) heeft gezegd dat "Irak tijdens de zeven jaar voortdurende inspectie door de VN voor 90-95% is ontwapend, inclusief alle fabrieken die Irak voorheen gebruikte voor de productie van massavernietigingswapens..."

Hans Blix, het Deense hoofd van de VN-inspecteurs die in 2002/3 wapeninspecties in Irak hebben uitgevoerd, zou graag meer tijd hebben gekregen om zijn onderzoek te voltooien, daarin gesteund door de meeste leden van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties.

Het geduld van de VS en Groot-Brittannië was echter op. Op 20 maart, na het verstrijken van een ultimatum van 48 uur aan Saddam Hoessein om het land vrijwillig te verlaten, hebben ze de 'preventieve oorlog' (zie ook werkblad 2 van het leerlingmateriaal) ingezet.

Regeringswisseling

De VS en Groot-Brittannië hebben eerder al verklaard dat een oorlog nodig is om een machtswisseling te bewerkstelligen.

Saddam Hoessein heeft zich zeker als een gewetensloze dictator ontpopt. Hij is verantwoordelijk voor de moord op zo'n 182.000 Koerden -een minderheidsgroep die in het noorden van het land leeft- en de openbare executies van veel aanhangers van oppositiepartijen.

Er is echter geen enkele garantie dat er niet een tweede Saddam zal opstaan als de huidige wordt verdreven, gezien de oppositie zwak en verdeeld is. Op een Amerikaanse generaal aan het hoofd van een (interim)regering

zitten ze niet te wachten, dat hebben ze al luid en duidelijk aangegeven. Democratische groepen die met vereende krachten het land onder een vreedzaam regime verenigen zou de ideale oplossing zijn voor de huidige situatie in Irak. Een dergelijk initiatief heeft alleen kans van slagen als er gerechtigheid komt en de grote armoede wordt aangepakt. De kans daarop lijkt niet groot als er een militaire aanval komt die grote schade zal aanrichten aan de economie van Irak.

Irak beweert dat de ware reden voor een oorlog ligt in de aanwezigheid van grote oliereserves, de op een na grootste ter wereld, en de wens van de VS (de grootste oliegebruiker ter wereld) om naar eigen goeddunken over deze reserves te beschikken. Ten gevolge van de VN-sancties produceert Irak maar een fractie van wat ze zou kunnen produceren.

De achtergronden van het conflict tussen de VS en Irak zijn met reden complex te noemen. Terwijl er geen enkele twijfel is over de noodzaak om Saddam Hoessein te vervangen door een duurzaam democratisch systeem, kunnen tegelijkertijd de gevolgen zo vernietigend zijn dat ze de ontwikkeling van die democratie kunnen belemmeren en de humanitaire crisis die er momenteel in Irak is kunnen verhevigen. Dat zijn de belangrijkste redenen van anti-oorlogscampagnevoerders om -ook nu de oorlog al begonnen is- op te blijven roepen tot het stoppen van die oorlog.

IRAK IN FEITEN EN CIJFERS

Bevolking: 22 miljoen

Hoofdstad: Bagdad

Belangrijkste talen: Arabisch, Koerdisch

Belangrijkste geloofsovertuiging: islam

Levensverwachting: 66 jaar (mannen), 68 jaar (vrouwen)

Munteenheid: 1 Iraqi dinar = 1.000 fils

Belangrijkste uitvoerproducten: aardolie

Gemiddeld jaarinkomen: € 540

President: Saddam Hoessein

Saddam Hoessein wordt op 28 april 1937 geboren in Al-Awja vlakbij Tikrit en noordelijk van Bagdad. Hij is betrokken bij een mislukte moordaanslag op premier Abd-al-Karim Qasim in 1959. Ook is hij betrokken bij de staatsgreep van 1968. Aan het einde van de jaren '60 en tijdens de jaren '70 bekleedt hij belangrijke functies bij de Arabische Socialistische Ba'ath Partij (ASBP) en bij de Revolutionaire Commandoraad (RCC) – de hoogste autoriteit van de staat. Hij wordt dan al door

Westerse media vaak aangemerkt als de “sterke man in Irak”. In 1979 wordt hij president. Sindsdien houdt hij het land met ijzeren greep in zijn macht en is hij verantwoordelijk voor vele mensenrechtenschendingen.

Het Irak dat ik ken

“Terwijl de oorlogswolken zich boven Irak samentrekken, lees ik over een Irak dat ik niet ken, beschreven door politici en experts die nooit in het land geweest zijn waar kennelijk alleen Saddam Hoessein leeft... Bombardementen door Britten en Amerikanen – illegale luchtaanvallen (meer dan 40.000 sinds de Golfoorlog van 1991 die niet door de VN zijn gesanctioneerd) zorgen ervoor dat Irakese kinderen horen tot de meest getraumatiseerde kinderen op aarde... Ik heb ooit een aantal willekeurige jongeren van 18-20 jaar gevraagd wat hun wensen, dromen en angsten zijn. Het verpletterende antwoord was dat ze geen dromen hadden. ‘Ik ben te moe om te dromen’, zei een achttienjarige. ‘Ik droom van genoeg melk voor mijn baby’, zei een jonge moeder... De VS en Groot-Brittannië hebben beperkte olievoorraden, terwijl Irak naar schatting genoeg heeft voor 100 jaar. ‘Het is onze zegen en onze vloek’, zeggen de Iraki’s.”

Uittreksels uit *Het Irak dat ik ken* van journaliste Feclity Arbuthnot

De *Conflict Courant* wordt gemaakt door het Centrum voor Mondiaal Onderwijs in samenwerking met Pax Christi, met financiële ondersteuning van het VSB-Fonds.

Er verschijnen per jaar twee lesbrieven over mondiale conflicten die op dat moment in het nieuws zijn.

Voor de landenbeschrijvingen op de website is gebruik gemaakt van informatie van Pax Christi en van het ECCP (Europees Centrum voor Conflict Preventie).

Op de website kunnen leerlingen vragen stellen over aspecten van de gepresenteerde conflicten aan onze eigen ‘deskundigen’: medewerkers van het CICAM (Centrum voor Internationale Conflict-Analyse en –Management) en het ECCP.

Wie een emailadres op de website achterlaat of doorgeeft aan cmo@nsm.kun.nl (met als onderwerp: ‘Op de hoogte houden van nieuwe edities van Conflict Courant’) of de bon achterop dit blad invult, wordt geïntormeerd over het verschijnen van nieuwe edities.

De *Conflict Courant* kost €3,50 per editie, maar is ook gratis te downloaden vanaf <http://www.cmo.nl>.

Als u een abonnement neemt, kunt u na elk nummer weer opzeggen. U krijgt bij een abonnement het 0-nummer er gratis bij.

De citaten die u onderaan de werkbladen en sommige pagina's van de handleiding vindt, zijn ontleend aan krantenkoppen over het lopende conflict.

Meer links, lessuggesties en achtergrondinformatie voor leerlingen én leerkrachten vindt u op internet: <http://www.cmo.nl>

LESSUGGESTIES

Werkblad 1: Oorlog in Irak

Doel: de leerlingen denken na over criteria voor een 'gerechtvaardigde oorlog'

Werkblad 1 en werkblad 8 zijn met elkaar verbonden. Op werkblad 1 laten we de leerlingen criteria opstellen waarmee in hun ogen een oorlog te rechtvaardigen is, terwijl ze op werkblad 8 hun eigen criteria en die van Augustinus toetsen aan de oorlog tegen en in Irak.

Verdeel opdracht 1, 2 en 3 over de klas, waarbij er best meer groepen tegelijk aan de opdrachten 1 en 2 kunnen werken. U kunt u het beste de uitkomsten van de verschillende groepen klassikaal vergelijken en in onderlinge samenspraak tot één set criteria komen voor *jus ad bellum* en *jus in bello*.

Antwoorden op de opdrachten:

3) De Conventies van Genève. De 1e (1864) besteedt aandacht aan de verbetering van het lot van zieke en gewonde militairen te veld. De 2e (1899) breidt uit tot de oorlogvoering ter zee (zieke en gewonde militairen en schipbreukelingen). De 3e (1929) gaat specifiek in op de behandeling van krijgsgevangenen. De 4e (1949) neemt ook de burgerbevolking onder bescherming. Het belangrijkste kenmerk van de Conventie(s) van Genève is de bescherming van burgers en militairen die niet meer aan de strijd kunnen deelnemen (gewonden en krijgsgevangenen).

Werkblad 2: De preventieve oorlog

Doel: de leerlingen vormen zich een mening over de geldigheid van een preventieve oorlog

'Irak is aangevallen uit zelfverdediging' aldus president Bush. Vinden de leerlingen dit argument valide of niet?

Antwoorden op de opdrachten:

1) Zoals Roelofsen het zegt komt het neer op de eerste klap uitdelen voordat je zelf geslagen wordt.
2) Laat de leerlingen in groepjes werken aan criteria en toets vervolgens de aanval op Irak met de gezamenlijk gevonden criteria.
3) Als er je geen bewijzen nodig hebt om een ander land aan te vallen, dan is het einde zoek.

Het gevaar is dat de criteria voor een aanval steeds verder worden opgerekt en dat er makkelijker dan voorheen wordt aangevallen. Dat kan weer leiden tot een toename van de wapenwedloop.

Werkblad 3: De dominotheorie van Bush

Doel: de leerlingen verdiepen zich in één van de gebruikte argumenten voor de oorlog

In de bronnen is sprake van een richtingenstrijd tussen de haviken van het Pentagon (Perle, Wolfowitz, Rumsfeld) en de duiven in het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Antwoorden op de opdrachten:

4) In de bronnen en in de rest van deze Conflict Courant zijn daar antwoorden op te vinden (olie, rancune vanwege het verloop van de vorige oorlog, macht en invloed in het Midden-Oosten, belangen van de wapenindustrie, uitbannen terrorisme, het brengen van democratie, vrede en voorspoed).

Werkblad 4/5: Het cowboy-tijdperk

Doel: de leerlingen bekijken denken de gevolgen van de oorlog tegen Irak voor de wereldorde

We kijken met name naar de VN en de Navo en vragen de leerlingen een nieuwe opzet voor de Veiligheidsraad te ontwerpen.

Antwoorden op de opdrachten:

1) Het lidmaatschap van de VN is voorbehouden aan soevereine staten. Zwitserland is pas op 10 september 2002 lid geworden. Iets later is Oost-Timor, nog maar kort zelfstandig, lid geworden. Wel een erkende staat, maar geen lid van de VN is Vaticaanstad. De leerlingen zullen moeite hebben dat in een atlas terug te vinden. Een bijzonder geval is Taiwan, het vroegere Formosa. In de heetste fase van de koude oorlog werd het land sterk gesteund door de VS. Het had economisch de wind mee, maar ook politiek: tot 1971 is Taiwan lid van de VN en heeft het zelfs een permanente zetel in de Veiligheidsraad. Vanaf 1971 wordt het Chinese volk in de VN vertegenwoordigd door China. Japan en de Verenigde Staten hebben be-

trekkingen aangeknoopt met Beijing en Taiwan heeft toen het veld moeten ruimen. Ook geen lid van de VN is Tibet, al sinds 1950 bezet door China. De kans dat het ooit zijn zelfstandigheid terugkrijgt lijkt klein. Het schijnt de rest van de wereld koud te laten.

Geen lid is verder West-Sahara, ooit een kolonie van Spanje, later verdeeld tussen Marokko en Mauritanië en nu geheel bezet door Marokko. Het Frente Polisario, de verzetsbeweging, heeft er de Democratische Arabische Republiek Sahara uitgeroepen. In 1991 komen de strijdende partijen overeen een volksraadpleging te organiseren. Door tegenwerking van Marokko moet dat referendum nog steeds worden gehouden.

Tenslotte zijn er de Palestijnse gebieden, de door Israël in 1967 bezette gebieden in de Gazastrook en de Westelijke Jordaanoever, die in 1994 zijn overgedragen aan de 'de Palestijnse Autoriteit'. Van een soevereine Palestina is op dit moment nog geen sprake.

2) Permanent: Frankrijk, Rusland, Verenigd Koninkrijk, Verenigde Staten van Amerika en China. De basis voor de naoorlogse wereldorde is gelegd in 1944 door de geallieerden. De overwinnaars van de oorlog hebben zichzelf meer rechten toebedacht dan de anderen. De grootmachten van dat moment hebben de status onder dreiging van niet-toetreden afgedwongen. Voor de kleinere landen was het slikken of stikken. Het vetorecht komt voort uit de opvatting dat de grootmachten in de veiligheidsraad niet in staat mochten worden gesteld in samenwerking iets te ondernemen tegen één van hen. De positie van Taiwan in de Veiligheidsraad had te maken met de verhouding tot het communistische China. Toen die relaties verbeterden is Taipei ingeruild voor Beijing. De laatste jaren zijn veel leden van de Verenigde Naties de mening toegedaan dat ook Japan en Duitsland zouden moeten behoren tot de permanente leden en dat het recht van veto zou moeten verdwijnen. Tijdelijk, eindigend op 31 december 2003: Bulgarije, Guinea, Kameroen, Mexico, Syrië; tijdelijk, eindigend op 31 december 2004: Angola, Chili, Duitsland, Pakistan en Spanje.

Werkblad 6: Het nieuwe Irak

Doel: Het volgen van één aspect van het nieuws dat minder prominent in de media aan bod komt: de toekomst van Irak.

Hoe ziet de toekomst van Irak eruit?

Antwoorden op de opdrachten:

1) Laat de leerlingen in groepjes van 3 of 4 aan deze opdracht werken. Het makkelijkst om dit na te gaan is het gebruik van krantenarchieven op internet. Op veel bibliotheken kan men van een aantal kranten het archief raadplegen via de 'krantenbank'. Ook handig is het gebruik van de google news-service: news.google.com voor Engelstalige berichten. Nederlandse nieuwsbronnen zijn te doorzoeken via www.kobala.nl/news.

2) Er heerst vanaf 1979 een dictatuur in Irak. Iedereen die kritiek heeft op de regering wordt streng vervolgd. Tegenstanders van de regering zullen dus niet voor hun mening uit durven te komen.

3) Laat de leerlingen dit individueel uitwerken. Wijs op de zeven punten van het scenario en het laatste nieuws over de plannen die VS en bondgenoten met Irak hebben.

Alle folders die het Amerikaanse leger uitgestrooid heeft staan op: <http://www.centcom.mil/galleries/leaflets/showleaflets.asp>

Werkblad 7: Praten over de oorlog in de klas

Doel: met elkaar in gesprek komen en (mogelijke) spanningen verminderen

Forum heeft in een open brief (zie <http://www.forum.nl/overig/briefoorlog.html>) scholen opgeroepen om emoties van leerlingen naar aanleiding van de oorlog tegen Irak niet te negeren. Deze multiculturele organisatie roept de scholen op tot gesprekken en speciale lessen over Irak. Het conflict tussen Irak en de Verenigde Staten met zijn bondgenoten is een omstrede onderwerp. Dit werkblad heeft tot doel ervoor te zorgen dat leerlingen gemakkelijker hun eigen vooronderstellingen en meningen en die van anderen ter discussie stellen.

Zeker als u gemerkt heeft dat de emoties hoog oplopen als leerlingen over het conflict praten, is het raadzaam om tijdens de discussie niet uw eigen standpunt in

te brengen. Dat wekt begrip bij de deelnemers. Indien het onderwerp niet zo gevoelig ligt, kunt u wél uw eigen mening inbrengen. Verder dient u erop te letten dat: iedereen zijn standpunt uit kan leggen, toelichten en beargumenteren / er goed geluisterd wordt om misverstanden en ruzie te voorkomen / de discussie weer in goede banen geleid wordt als er tóch ruzie komt / leerlingen niet steeds zeggen wat de partijen in het conflict níet (hadden) moeten of mogen doen maar wat ze zouden willen wat de partijen wél moeten doen; de discussie krijgt daardoor meer diepgang / argumenten gebaseerd zijn op kennis van zaken, niet op vooronderstellingen of in de persoonlijke sfeer liggen / leerlingen ontdekken en aan elkaar duidelijk maken op welke punten ze in ieder geval het wél met elkaar eens kunnen zijn, ook al staan hun standpunten lijnrecht op elkaar. Dat een mensenleven altijd telt, zeker dat van iemand die je goed kent bijvoorbeeld zou één van die punten kunnen zijn.

Met werkblad 7 kunt u op verschillende manieren gesprekken kanaliseren. Op het werkblad zelf geven we al twee suggesties.

Waar sta jij voor? is een klassendiscussie waar iedereen door op een bepaalde plek te gaan staan al kan laten zien wat zijn of haar standpunt is. De tweede stap is uiteraard de discussie zelf. Leerlingen kunnen letterlijk van plaats wisselen als ze een goed tegenargument horen.

Werken met fiches is ontleend aan de brief van KPC met suggesties voor gesprekken over controversiële onderwerpen (zie daarvoor www.kennisnet.nl/vo/leerlingzorg/archief/bijdragen2003/iraq.html; u vindt daar ook nog de *carrousel* en het *circulair redeneren*). Het voordeel van deze werkvorm is dat iedereen de kans krijgt om aan bod te komen. Als de klas groot is, kunt ook drie fiches geven aan een groepje van drie leerlingen. Als de fiches op zijn is dan het hele groepje uitgepraat.

Alternatief: paneldiscussie. Hierbij debatteren enkele leerlingen over een stelling. De andere leerlingen gaan na wie van de panelleden zijn of haar standpunt het best heeft weten te verdedigen.

Het Lagerhuisdebat. De leerkracht leidt de discussie. Leerlingen die

iets willen zeggen of op een voorganger willen reageren gaan staan en wachten totdat de discussie-leider hen het woord geeft. Voor de discussie wordt een afgesproken tijdseenheid uitgetrokken. Op tv telt iedereen de laatste vijf seconden hardop af, zodat de discussie precies op tijd stopt.

Werkblad 8: De gerechtvaardigde oorlog getoetst

Doel: de leerlingen toetsen criteria voor een gerechtvaardigde oorlog aan de werkelijkheid en trekken daaruit voor zichzelf conclusies

Werkblad 8 is verbonden met werkblad 1 en kan niet los gebruikt worden. Laat de leerlingen in dezelfde groepen werken als bij de opdrachten van werkblad 1. De centrale vraag waar we naar toe werken is of de oorlog tegen Irak een gerechtvaardigd is of niet.

Antwoorden op de opdrachten:

2) Volgens het eerste *jus in bello*-criterium van Augustinus mag je geen burgerdoelen bombarderen. De zogenaamde slimme bommen zouden precisiebommen zijn die louter op militaire doelen gericht worden, maar het is gebleken dat bij elk bombardement vergissingen gemaakt worden en dat de precisie niet voor 100% gegarandeerd is. De garantie dat burgers niet betrokken raken bij directe aanvallen is dus niet te geven.

3) Massavernietigingswapens zijn in alle gevallen uit den boze omdat ze niet in relatie staan tot het te bereiken doel en in tegenspraak zijn met internationale afspraken. Als Saddam Hoessein ze zou inzetten rechtvaardigt dat niet de inzet door de Amerikanen en hun bondgenoten.

4) U kunt de leerlingen in zes groepen laten werken (en eventueel acht als we ook de twee *jus in bello*-criteria erbij betrekken; dat kan pas als de oorlog een tijd op gang is en er berichten naar buiten komen over de oorvoering zelf) en elke groep zoveel mogelijk bronnen laten verzamelen over dat ene criterium. Laat de leerlingen daarna zelf de conclusie trekken of de oorlog gerechtvaardigd is of niet. Augustinus zegt in zijn leer dat als er aan één criterium niet wordt voldaan, de oorlog niet te rechtvaardigen is.

Conflict Courant heeft de bedoeling jongeren te helpen zichzelf zicht te verschaffen op mondiale conflicten. Het nieuws over de conflicten krijgt een context en er worden verbanden gelegd tussen het dagelijks leven van de jongeren hier en de gebeurtenissen elders op de wereld.

Deze editie is geschreven en geproduceerd door het Centrum voor Mondiaal Onderwijs te Nijmegen in samenwerking met Pax Christi Nederland.

© CMO, 2003.

De werkbladen mogen alleen worden gefotokopieerd voor gebruik binnen de instelling die het pakket heeft aangekocht of gedownload.

Losse nummers kosten € 3,50. Wie een abo neemt neemt, krijgt er het nulnummer er gratis bij. Op de website van het Centrum voor Mondiaal Onderwijs wordt elke nieuwe editie z.s.m. aangekondigd (www.cmo.nl). Wie daar een emailadres doorgeeft, wordt geïnformeerd over het verschijnen van nieuwe edities.

De *Conflict Courant* is mede mogelijk gemaakt door het VSB-Fonds te Utrecht.

VSB FONDS

COLOFON

Centrum voor Mondiaal Onderwijs,
Postbus 9108
6500 HK Nijmegen
tel. 024-3613074
fax 024-3613014
e-mail cmo@nsm.kun.nl
<http://www.cmo.nl>

Pax Christi
Postbus 19318
3501 DH Utrecht
tel. 030-2333346
fax 030-2368199
e-mail paxchristi@paxchristi.nl
<http://www.passievoorvrede.nl/>

Conflict Courant is het antwoord op vragen van leerlingen in het Studiehuis over mondiale conflicten in het wereldnieuws.

Losse nummers kosten €3,50 of zijn gratis te downloaden vanaf <http://www.cmo.nl>

Naast het 0-nummer verschijnen er twee edities per jaar. Wie een abonnement neemt, krijgt het 0-nummer gratis toegestuurd. Opzeggen kan na elke editie.

School/instelling:
Contactpersoon:
Adres:
Postcode en plaats:
Telefoon:
Handtekening:

Sturen naar:
Centrum voor Mondiaal Onderwijs
Postbus 9108
6500 HK Nijmegen

- Noteer mij voor een abonnement
 Houd mij op de hoogte van nieuwe edities:
Mijn emailadres is:

@

Frankeren
als briefkaart